

VIỆN NGHIÊN CỨU CƠ KHÍ: 55 năm xây dựng và phát triển

TS Nguyễn Chí Sáng

Viện trưởng Viện Nghiên cứu Cơ khí

Tiền thân là Viện Thiết kế Chế tạo Cơ khí được thành lập theo Quyết định số 76/QĐ-TTg ngày 6/7/1962 của Thủ tướng Chính phủ, trải qua 55 năm xây dựng và phát triển, Viện Nghiên cứu Cơ khí (NARIME) đã khẳng định là đơn vị đầu ngành trong nghiên cứu phát triển lĩnh vực cơ khí - tự động hoá. Những đóng góp của Viện đã được ghi nhận bằng các phần thưởng cao quý như: Huân chương Độc lập hạng Nhì, hạng Ba; Huân chương Lao động hạng Nhất, Nhì, Ba...

Trà qua 55 năm thành lập và phát triển, NARIME đã góp phần làm cho ngành cơ khí chế tạo Việt Nam đạt được những thành tích đáng ghi nhận trong chương trình nội địa hoá thiết bị cho các ngành công nghiệp. Đặc biệt, trong 10 năm vừa qua với định hướng phục vụ cho nhu cầu phát triển các chương trình kinh tế của đất nước, Viện đã liên tục phát triển cả trong hoạt động nghiên cứu và sản xuất kinh doanh.

Trong nghiên cứu khoa học, Viện đã cùng với các doanh nghiệp trong ngành cơ khí, tự động hóa tham gia nghiên cứu thiết kế, chế tạo nhiều loại máy móc, thiết bị cho một số dự án trong các ngành công nghiệp thủy điện, nhiệt điện, khai thác, chế biến khoáng sản... của đất nước. Dựa vào chiến lược, quy hoạch phát triển các ngành kinh tế và nhu cầu thị trường, Viện đã có sự đầu tư sớm về nhân lực, cơ sở hạ tầng và hợp tác quốc tế nhằm chủ động tiếp cận các chương trình để triển khai các hoạt động như tư vấn thiết kế, cung cấp thiết bị, đặc biệt là làm tổng thầu (EPC) nhiều công trình trọng điểm của đất nước. Xác định công tác nghiên cứu khoa học là nhiệm vụ quan trọng, yêu cầu của Viện đề ra là các đề tài nghiên cứu phải có mục tiêu rõ ràng, trong đó khoảng 70% số đề tài phục vụ trực tiếp các chương trình xi măng, thủy điện, nhiệt điện, tự động hóa; 30% số đề tài phục vụ cho việc nghiên cứu tìm kiếm công nghệ mới nhằm sẵn sàng đón bắt, cập nhật những tiến bộ của khoa học và công nghệ trong các lĩnh vực hoạt động của Viện.

Về chuyển giao công nghệ, nếu như trong giai đoạn trước Viện chỉ tập trung nhận chuyển giao trong quá trình thực hiện dự án, thì 5 năm gần đây, Viện đã có khả năng mua thiết kế, thuê chuyên gia (thậm chí mua licence) của các công ty có công nghệ tiên tiến, nhờ vậy năng lực nghiên cứu và triển khai của Viện được cải thiện nhanh chóng.

Dây chuyền chế tạo tấm cực lắng theo bản quyền profile của Nhật Bản.

Về chế tạo, cung cấp thiết bị cho các dự án trọng điểm của đất nước, Viện đã chủ trương liên kết với các nhà sản xuất trong và ngoài nước theo hướng: Các đối tác nước ngoài cung cấp một số thiết bị quan trọng của hệ thống hay sản phẩm nhằm đảm bảo chất lượng, Viện sẽ đầu tư một số công nghệ nhất định để chế tạo các sản phẩm hay chi tiết quan trọng của thiết bị nhằm giảm dần tỷ lệ nhập ngoại; một số thiết bị khác Viện sẽ đặt hàng các đơn vị chế tạo cơ khí trong nước nhằm phát huy cao nhất thế mạnh của các doanh nghiệp trong nước, giảm đầu tư, hạ giá thành sản phẩm.

Để có thể làm chủ về công nghệ thiết kế, Viện xác định nguồn nhân lực là một trong những yếu tố quyết định. Do đó, công tác tuyển dụng, đào tạo ngắn và dài hạn luôn được Viện đặc biệt quan tâm. Cán bộ được tuyển dụng phải theo một quy trình chặt chẽ, có sát hạch về kiến thức chuyên ngành và trình độ ngoại ngữ. Sau khi tuyển dụng, cán bộ sẽ được thử thách trong các dự án cụ thể với sự kèm cặp của cán bộ có kinh nghiệm trong Viện. Đặc biệt,

để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, Viện đã hợp tác với một số trường đại học, viện nghiên cứu tại Hàn Quốc và một số quốc gia trong khu vực để đào tạo trình độ sau đại học cho đội ngũ cán bộ của Viện.

Với định hướng chiến lược rõ ràng cùng quyết tâm của tập thể cán bộ, người lao động, hoạt động nghiên cứu và sản xuất kinh doanh của Viện có sự phát triển đáng khích lệ. Trong lĩnh vực thủy điện, trước đây Việt Nam thường phải nhập khẩu hầu hết các thiết bị cơ khí thủy công của nước ngoài nhưng từ năm 2005 trở đi với chủ trương nội địa hóa đến mức tối đa có thể, Viện đã chủ động nghiên cứu tìm mua thiết kế, nhận chuyển giao công nghệ của nước ngoài. Đến nay, Viện đã hoàn toàn làm chủ được thiết kế, có thể cùng các doanh nghiệp cơ khí trong nước chế tạo, cung cấp thiết bị cho hàng chục dự án có giá trị hàng nghìn tỷ đồng với giá rẻ hơn đáng kể so với sản phẩm cùng loại nhập ngoại. Gần đây nhất, Viện và các doanh nghiệp cơ khí trong nước đã thiết kế, chế tạo, đưa vào vận hành thành công thiết bị cơ khí thủy công cho hai nhà máy thủy điện là Sơn La và Lai Châu, góp phần đưa dự án hoàn thành trước tiến độ 1-2 năm, làm lợi cho đất nước nhiều tỷ đồng. Hiện tại, Viện đang tìm kiếm cơ hội hợp tác thực hiện việc thay thế, bảo dưỡng, sửa chữa các thiết bị này tại nước ngoài. Trong ngành công nghiệp khai thác và chế biến bô xít, với chủ trương phát huy nội lực, Tập đoàn Công nghiệp than - khoáng sản Việt Nam đã chỉ định Viện làm tổng thầu, cho phép Viện thuê chuyên gia nước ngoài để đảm nhận những công việc trước đây chỉ dành cho các nhà thầu nước ngoài. Cũng trong ngành công nghiệp bô xít, Viện đã liên danh với các công ty trong nước như Công ty Chế tạo máy than Cẩm Phả, Tổng công ty Xây dựng công nghiệp Việt Nam...

Nhà máy tuyển rửa quặng bô xít do NARIME và các công ty trong nước thiết kế, chế tạo.

thiết kế, chế tạo, đưa vào vận hành thành công nhà máy tuyển rửa quặng bô xít. Đến thời điểm hiện tại, 2 dự án bô xít Tân Rai và Nhân Cơ mà Viện tham gia quản lý đã hoạt động tốt. Hiện tại, Viện đã có đủ năng lực để làm chủ không chỉ trong công tác bảo hành, sửa chữa mà còn có thể đảm nhận vai trò tổng thầu trong đầu tư mở rộng, đầu tư mới các dự án tương tự.

Ngoài ra, trong lĩnh vực nhiệt điện, Viện đã được chỉ định là đơn vị đầu mối trong việc nhận chuyển giao công nghệ để cùng các doanh nghiệp Việt Nam làm chủ công nghệ thiết kế, chế tạo một số thiết bị cho nhà máy nhiệt điện. Đến nay, Viện đã từng bước làm chủ công nghệ thiết kế, chế tạo thiết bị lọc bụi tĩnh điện, thiết bị thải tro xỉ, thiết bị bốc dỡ và vận chuyển than, thiết bị khử lưu huỳnh... Một số thiết bị do Viện thiết kế, chế tạo thành công có thể kể đến như: Thiết bị lọc bụi tĩnh điện cho Nhà máy nhiệt điện Vũng Áng 1, Nhà máy nhiệt điện Thái Bình 1; thiết bị bốc dỡ và vận chuyển than cho Nhà máy nhiệt điện Vũng Áng 1, thiết bị thải tro xỉ cho Nhà máy nhiệt điện Thái Bình 1... Sự thành công ở các dự án này mở đầu cho việc thiết kế, chế tạo hàng loạt thiết bị khác cho các dự án nhiệt điện đang và sẽ được đầu tư trong thời gian tới.

Thiết kế, chế tạo, cung cấp và lắp đặt hệ thống lọc bụi tĩnh điện cho Nhà máy nhiệt điện Vũng Áng 1 (công suất 2 x 600 MW).

Với truyền thống 55 năm xây dựng và phát triển, trên cơ sở kế thừa những kinh nghiệm của các thế hệ đi trước cùng với sự chỉ đạo của Chính phủ, Bộ Công thương, Bộ Khoa học và Công nghệ và các bộ, ngành có liên quan, hy vọng rằng trong thời gian tới NARIME sẽ đóng góp nhiều hơn vào các chương trình phát triển kinh tế, cũng như sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.